

OLYMPIATOPPEN

Olympiatoppen enhet for talentutvikling

**Utviklingsfilosofi for unge utøvere og arbeid med
kvalitet i skoler med tilrettelegging for utvikling
av morgendagens utøvere**

Kunnskapsturne, OLT sørøst 24. 10. 2017

Åke Fiskerstrand

Utvikling i idrett bestemmes av

**Utøverens forutsetninger / «talentet» =
det arvede / genetiske som utøveren har med
inn i idretten**

**Miljøets forutsetninger =
det utøvere møter i idretten og bidrar til å
forme dem**

Utøverens forutsetninger

Talentidentifisering(TID) = kartlegging av utøveres forutsetninger for ulike idretter.

Benyttes i en rekke land med større eller mindre suksess.

Er svært ressurskrevende og krever god innsikt.

Gode programmer for talentutvikling (LTD) er en forutsetning for at TID skal fungere.

«Training beats Talent until Talent trains» (Peter Shakespear, AUS/GBR/CAN)

Jo tidligere i alder TID tiltak settes inn, dess større blir usikkerheten i forhold til å finne «de rette»

Lite benyttet i norsk idrett fram til i dag - framtida *kan* bli annerledes ?

Utfordringer ved talentidentifisering/utvelgelse

Før pubertet: når på året utøveren er født, kan gi betydelige forskjeller i fysisk og motorisk grunnlag for trening og konkurranser

Under pubertet: stor utvikling mentalt, fysisk og motorisk - oppstart av pubertet kan variere med opp til 3 år - Vekst og modning har større betydning for utvikling enn trening

Etter pubertet: gradvis utjevning - «treffsikkerhet» kan øke, men vet vi hva vi skal se etter?

Drøftes disse forhold ved inntak til u-skole og vgs ? – er det mulig å ta omsyn til dette med grunnlag i inntaksreglement ?

Miljøets forutsetninger

Miljøet består av:

Verdier, holdninger, handlinger, rammer og aktiviteter som unge utøvere møter i skole-hverdagen og som påvirker deres idrettslige utvikling over tid = alt det dere/vi kan gjøre noe med !

Alle elever kommer til skolen med individuelle forutsetninger og disse er selvsagt viktige - MEN det utøvere møter i skole- og idrettsmiljøet er avgjørende for hvordan de utvikler seg

Miljøets forutsetninger skapes og påvirkes av

**De som er tilstede
(holdninger, verdier, handlinger)**

Relasjoner

De materielle rammer

**Hvilke verdier preger utviklingsmiljøet på din skole?
Hvordan jobbes det med relasjoner av betydning for
elevens utvikling?**

Utviklingsnivå & fokusområder

Nivå	Aldersgruppe	Periode	Sentrale fokusområder
1	0 – ca 6 år	Aktiv start perioden	Lære grunnleggende bevegelser
2	ca 6 – ca 8 år	Grunnlagsperioden	Utvikle grunnleggende motoriske og fysiske forutsetninger
3	ca 9 – ca 11 år	Ferdighetsperioden	Lære og utvikle grunnleggende idrettslige ferdigheter
4	ca 12 – ca 14 år	Lære å trene perioden	Utvikle evne til å gjennomføre systematisk trening med langsiktige utviklingsmål
5	ca 15 – ca 17 år	Lære å konkurrere perioden	Lære å forberede, gjennomføre og evaluere konkurranser.
6	ca 18 – ca 22 år	Trene for å konkurrere perioden	Videreutvikle evne til å forberede, gjennomføre og evaluere konkurranser og lære å se sammenhenger mellom forberedelser og utvikling av resultater.
7	etter ca 23 år	Trene for å vinne perioden	Utvikle og praktisere toppidrettslige ferdigheter og kvaliteter

Trenere/lærere må være bevisste på elevenes utviklingsnivå og dette må bestemme aktivitetenes hovedfokus

Drøft forhold mellom utviklingsnivå og valg av aktiviteter for dine elevgrupper

Har dere materielle rammer i forhold til elevenes utviklingsnivå og aktivitetsbehov?

Skolenes plass og ansvar i karrierevegen

OLYMPIATOPPEN

Medaljenivå

Landslag / toppidrettsnivå

4 – 6 år fra medaljenivå

**Hvordan er kommunikasjonen til dette nivået?
Hvem kommuniserer dere med og hvem har ansvar for å veilede elevene?**

Forbund, KS/regioner, klubber

6 – 8 år fra medaljenivå

**Fokus på utvikling og utfordring
Kunnskap om treningsmetodikk og systematikk – gi ansvar for egen utvikling – kunnskap om ulike prestasjonsbestemmende elementer – benytte «øve – teste – øve» - bidra til å skape helhetlige utviklingsmiljøer: samspill mellom skole og idrett, samspill mellom skoler**

Klubber,/regioner, v.g.s.

8 – 10 år fra medaljenivå

**Fokus på mestring og å åpne muligheter
Bidra til å skape gode utviklingsmiljøer
Samspill mellom skole og idrett
NB: pubertetsutfordringer**

Klubber, u-skoler

iske komité

VEIEN TIL TOPPIDRETT

Ake Fiskerstrand
Erling Rimeslåtten
Frank Abrahamsen
Morten Bråten
Halvor Byfuglien
Hilde Bjerkholt Jenssen
Lars Engebretsen
Christine Helle
Halvor Lea
Sindre Madsgaard
Stine Bredal Oftedal
Cato Zahl Pedersen
Per Egil Refsnes
Ola Rønsen
Hanne Staff

IDRETTSFAG

GYLDENDAL
UNDERVISNING

Kvalitetskrav til videregående skoler med tilrettelagt løp for utvikling mot toppidrett

Bakgrunn:

- Norsk idrett har som ett av sine mål ”å sikre dagens og framtidens toppidrettsutøvere muligheten til å kunne kombinere toppidrettsutvikling med utdanning”. Dette målet bygger opp under ett av de viktigste fundamentene i den norske toppidrettskulturen:

En helhetlig utvikling av mennesker som gavner både individets personlige og idrettslige utvikling og samfunnet generelt.

- NIF/OLT mener at tilbud som utløser ekstra offentlige bevilgninger i prinsippet skal ha like krav til idrettsfaglig kvalitet. Både offentlige og private skoler som mottar ekstra støtte, må derfor drive sine idrettstilbud i samsvar med de krav som norsk toppidrett anser som nødvendige for å utvikle unge utøvere til internasjonalt toppidrettsnivå.

Overordnede mål

Idrettens overordnede mål for videregående skoler som tar ansvar for deler av utviklingen av unge utøvere på vei mot toppidrettsnivå:

- Skolene skal bidra til å utvikle selvstendige mennesker som i praksis er i stand til å ta ansvar for sin egen utvikling både i idrett og skole. Med andre ord: aktuelle skoler har ansvar for å bidra til å utvikle det vi kaller ”24 timers-utøvere”.
- Skolene skal ha fokus på den enkeltes og lagets utvikling i et langsiktig perspektiv ved å bidra til å skape gode helhetlige treningsmiljøer som kan bidra til å skape forutsetninger for å utvikle topputøvere i fremtiden.
- Skolene skal i **samarbeid** med utøvernes klubb/region/forbund skape idrettslige tilbud som bidrar til at lysten til videre satsing mot høyere nivå er minst like stor ved avslutning av videregående skolegang som ved starten.

Kvalitetskrav - definisjon

Kvalitetskravene omfatter en del utviklingsstandarder som videregående skoler må tilfredsstille dersom de:

1. Søker staten om særskilt tilskudd til utvikling av fremtidige toppidrettsutøvere over statsbudsjettet (private skoler).
2. Søker fylkeskommuner om ekstra tilskudd til særskilte, ”spissede” ordninger for å kombinere videregående skole med idrettslig utvikling mot toppidrettsnivå (offentlige skoler).
3. Markedsfører sine tilbud som spesielt toppidrettsrettede.

Kvalitetskrav – 10 grunnsetninger

1. Toppidrettstilbudene i v.g. skole skal i prinsippet være åpne for kvalifiserte søkere fra hele landet. Den enkelte skole har ansvar for inntak innenfor opplæringslovens rammer.
2. Skolen skal ha **fullstendige årsplaner** for den idrettslige aktiviteten.
3. Lærerstaben skal ha innsikt i og **forståelse for totalbelastning idrett / skole**.
4. Trenerne ved skolene skal ha **høy kompetanse om utvikling av unge utøvere, sikres kontinuerlig utvikling, ha tydelig ansvarsområde og gis god mulighet til å praktisere trenergjerningen**.
5. Trenerne skal i samarbeid med skolens ledelse legge vekt på å skape et miljø der elevene opplever en treningshverdag med fokus på **utvikling og utfordring**.
6. Skolen har ansvar for at elevene får et **godt utdanningstilbud** og skal bidra til at elever får tett oppfølging fra trener(e) i **samarbeid med elevenes øvrige idrettsmiljø**.
7. Det skal finnes gode anlegg og treningsmuligheter innen korte avstander og god transport.
8. Skolen skal praktisere toppidrettens verdigrunnlag.
9. Skolen skal legge til rette for utvikling av ”24-timers-utøvere”.
10. Skolen har ansvar for at elevene får **kariereveiledning**.

NIF/OLT mener at disse kvalitetskrav skal være retningsgivende ved vurdering av skolers tilgang til ekstra bevilgninger og oppfordrer både idretten og offentlige myndigheter å benytte kriteriene i sine vurderinger.